

v e r e n i g i n g

O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N
Kon. goedgekeurd d.d. 22 februari 1958 nr. 58 - gevestigd te 's-Gravenhage

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV" Den Haag

Uitsl. voor verslagen en abonn.: DOVENETELWEG 57^a 2555 TD 's-Gravenhage t.684541
Secretariaat: TALINGLAAN 21 2566 VN 's-Gravenhage t.634101

W E E K B L A D

nadruk verboden

2^e jaargang nr.17

14 december 1979

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij zijn, zoals u bekend zal zijn, niet alwetend of onfeilbaar. Zelf nadenken over alles, wat gezegd wordt is dus voor u belangrijk. Ons onderwerp voor vandaag dient van geestelijke aard te zijn. Ik koos als titel daarvoor:

G E W E T E N

=====

O, er is over het geweten is al heel veel gezegd. Er zijn ook mensen, die heel veel weten over het geweten. Maar het meeste hebben zij er eens over geweten, want het meeste van hun werkelijke weten is met hun oorspronkelijk geweten langzaamaan verdwenen.

Wanneer wij spreken over dit geweten moeten wij om te beginnen duidelijk konstateren, dat het menselijke geweten voor 3/4 het gevolg is van dressuur.

Het is het gevolg van een bijna pavlovianse konditionering waarbij de mens wordt gekonfronteerd met voorstellingen die niet bewijsbaar zijn en niet op een werkelijkheid behoeven te berusten, maar hem voortdurend op een zodanig vreeswekkende wijze worden voorgehouden dat hij, gedreven door zijn angsten, zijn gedragspatroon in de gegeven zin verandert en elke afwijking hiervan als schuld gaat ervaren.

Het gevolg is, dat mensen de meest inkonsequente en eigenaardige gedragingen tonen.

Nu is het de volgende week Steravond, zodat ik probeer althans iets van de actualiteit ook op deze avond mee te nemen.

U ziet, b.v. mensen die met groot vertoon en volkomen eerlijk strijden voor het behoud van en de bescherming van het ongeboren leven en abortus gelijkstellen aan moord. Dit ofschoon het hierbij toch maar gaat om heel kleine dingetjes, beginselen waaruit eens mogelijk een volwaardig kind kan ontstaan.

Die zelfde mensen zie je met dezelfde oprechtheid en overtuiging

even later beweren dat het noodzakelijk is de meest gevaarlijke en moorddadige wapens die er maar bestaan op te stellen " omdat dit nodig is om onze denk en leefwijze te beschermen tegen de invloed van anderen".

Ik vindt dit vreemd en met elkander in tegenstelling. Zij zijn volkomen bereid om menselijk geluk op te offeren aan een komend kind, maar niet om hun eigen macht en zekerheid in de waagschaal te stellen voor de heiligheid van het menselijke leven dat al volwassen is.

Let wel: ik stel niet, dat het bestrijden van abortus op zich een zo kwade zaak is. Maar ik vindt wel dat je dan konsekvent moet zijn en, wanneer je alles doet om dit te bestrijden en te voorkomen, ook alle voorzorgen dient te nemen dat volgroeiende menselijke levens niet in gevaar komen. Dit moet je dan ook even rigoreus aanpakken volgens mij en daartoe behoort zeker het opstellen van wapens niet, vooral wanneer die in staat zijn met één klap duizenden levens te nemen.

Nu ja, laat ons hopen dat men vanagt uit dit dilemma weet te komen. In ieder geval is het voor mij een reden temeer om mij af te vragen, wat dit z.g. geweten is en wat de mens in feite beweegt.

Ik ben tot de konklusie gekomen, dat geweten in feite geheel niet aan vaste regels gehoorzaamt, ook al stelt men dit gemeenlijk wel zo voor. Geweten is een kwestie van erkende noodzaken plus konditionering. Wat het voorgaande verklaarbaar maakt.

Dat hiera dter ook een geestelijke werkelijkheid schuil gaat, een innerlijke werkelijkheid waarbij het een wel, het ander voor het ik niet juist is, kunnen wij gevoelig over het hoofd zien, wanneer wij spreken over datgene, wat de mens zijn geweten pleegt te noemen.

De meeste mensen houden met hun werkelijk innerlijk weten immers weinig of niet rekening? Het enige, daartoe de mens zeker niet gekonditioneerd wordt is een eerlijk zijn tegenover zichzelf en een vanuit die eerlijkheid ook eerlijk te zijn tegenover de wereld.

Het komt al in de kindertijd tot uiting. Wanneer je eerlijk belangstellend aan een vreemde dame vraagt " tante, waar komt die grote wrat vandaan"? heb je al meteen een dreun te pakken.

En wanneer je vraagt, waarom die oma zo beschilderd is, krijg je al meteen de volgende dreun, want dergelijke dingen moog je wel denken, maar niet zeggen.

Zeker, in deze tijd kunnen kinderen bijna alles. Maar dat zij hun ouders op die manier in een lastig parket brengen, dat kun je toch niet zomaar tolereren.

En wanneer je eerlijk en oprecht in sommige gevallen je ouders zoudt vragen of zij eigenlijk gek zijn - iets waar je als kind heus zo nu en dan wel aanleiding toe hebt - krijg je zelden uitleg en ontaardt de toestand in vele gevallen voor jou in een drama. M.a.w.: de eerlijkheid wordt er bij de meeste mensen eigenlijk uitgeslagen.

In deze moderne tijd pleegt men er naar te streven, dat het kind zich meer als een zelfstandige persoonlijkheid kan ontplooiën. Maar wanneer je kijkt, waar dit opaan komt zo betekent het, dat het kind niet lastig mag zijn en verder voornamelijk wordt gekonfronteerd met allerhande " rechten" zodat het kind leert verwachten buiten eigen gezin niet de gevolgen van zijn daden temeten dragen.

Wat wel eens zou kunnen betekenen, dat er in de volgende generatie een geheel nieuw geweten gaat ontstaan. Een geweten dat uitgaat van idealen en rechten en nog minder dan in het verleden het geval was geneigd is, met de werkelijke feiten en mogelijkheden rekening te houden.

Op het ogenblik, dat er geen mogelijkheden meer voorhanden zijn zal men dan konstateren, dat de mensen meer en meer destructief worden, hetzij tenaanzien van de wereld, zichzelf of beiden.

Degenen, die leiding willen of moeten geven zullen zich daarover dan wel gaan beklagen. Maar een dergelijke instelling is eveneens alleen het gevolg van een konditionering die juist de mens niet met de feiten doet leven, maar hem a.h.w. dwingt te leven met theorieën en daarbij die theorieën via een bijna pavloviaanse konditionering dermate sterk inhamert dat men bijna niet meer in staat zal zijn, zich zelfs gedreven door omstandigheden geheel hieraan te ontworstelen.

In het verleden berustte dit alles op iets, wat men de wil Gods noemde. Ik heb mij vaak afgevraagd of er ooit iemand zal zijn, die mij eens duidelijk kan vertellen wat de werkelijke wil Gods is en zich daarbij op aantoonbare feiten en niet op vaagheden en geloof alleen baseert.

Het heeft trouwens weinig zin om b.v. hier die vraag te stellen. Want ook hier zou ik indien men eerlijk wil zijn tenminste 27 verschillende en in minstens 10 gevallen bovendien elkander geheel tegensprekende antwoorden horen.

Toch blijken er overal mensen te zijn, die menen dat alleen zij weten wat de werkelijke wil Gods is. Je vindt ze in dit land, in Rome, in Teheran of Qom en overal elders op de wereld. Ayatollahs en andere draaiers leggen zich op aan de mensen en beweren precies te weten, wat God van de mens verlangt.

Maar hoe kun je werkelijk zeggen, wat God wil? Ik dacht, dat de enige manier om daar enig begrip voor te krijgen zou moeten stammen uit alles, wat je in jezelf ervaart.

Maar dat betekent, dat voor een erkennen van de werkelijke wil van God en zo u wilt een werkelijke beoordeling van goed en kwaad, dus de mening van andere mensen ten hoogste een bijkomstigheid kan zijn.

Wanneer iemand tot u zegt - en hoe vaak kan u dit niet overkomen - dat u een groot zondaar of zondaresse bent, zou men in feite alleen uit moeten gaan van zijn eigen innerlijke waarden en voor de rest de schouders eens opmoeten halen terwijl mens denkt "nu ja, men weet niet beter."

Maar ja, wanneer iedereen in uw omgeving dit beweert zult u zich onwillekeurig toch af gaan vragen, of het mogelijk ondanks uw innerlijke zekerheden waar zou kunnen zijn.

De moeilijkheid is kennelijk gelegen in het feit dat wij een waarheid die voor ons innerlijk bestaat, ook altijd weer buiten onszelf bevestigd willen zien.

Wanneer dit niet gebeurt, aarzelen wij steeds meer, die innerlijke waarheid als zodanig te erkennen. Ja, wanneer het maar even kan vergeten wij deze liever.

Het geweten wordt opgebouwd op een manier waarbij deze innerlijke waarheid echter wel degelijk altans mede een rol kan spelen. Ik garandeer U, dat een jong kind, dat nog niet zo fel gekonditioneerd is, wel degelijk reeds begrip heeft voor goed en kwaad.

Toch is er dan nog geen godsdienstonderricht aan tepas gekomen, geen sociale activiteit en geen vorming die, zoals mens tegenwoordig pleegt te stellen, in de peuterspeelzaal reeds dient te beginnen.

De gevolgen hiervan kunt u trouwens reeds nu zien: vele vergaderingen van volwassenen hebben steeds meer iets van een peuterspeelzaal in zich. Kinderachtigheid is overal troef, tot in de hoogste kringen.

Maar voor deze ozo belangrijke vorming begint weet het kind dus reeds - naar men zegt instinctief ofschoon intuïtief volgens mij een beter woord zou zijn - wat wel en wat niet kan.

Wanneer het kind tegen dit erkennen in handelt wordt het bovendien ook steeds weer door de feiten bestraft. Wat inhoudt, dat het kind ook zonder vorming voor zich een aantal leefregels kan vinden, waardoor het zorgende voor zichzelf - pijn en ongemak vermijdende en zoekende naar geluk en een voor het ik zo aangenaam mogelijke toestand -

komt tot een redelijke aanpassing aan de eigen erkende mogelijkheden en de wereld, waarin het leven moet.

Zo ontstaat dus ook door de feiten een soort konditionering, die je met enige goede wil een natuurlijk geweten zoudt kunnen noemen. Maar het is dan geen geweten, waar je op aarde binnen een gemeenschap veel zult kunnen doen.

Binnen alle gemeenschappen ziet men steeds weer dat een "geweten" zoals men dit het liefste ziet, altijd weer gebaseerd zal zijn op een afschrijven van verantwoordelijkheid.

Je ziet dan het krankzinnige feit, dat mensen die geheel wetenschappelijk geschoold zijn en op hun eigen terrein scherpe en logische denkers zijn zich aansluiten bij de een of andere sekte of meester om alles wat daarin wordt geleerd en beweerd kritiekloos te aanvaarden en zelfs de kennelijk onlogische en in feite met alle redelijke erkenning in strijd zijnde benadering van het leven door de groep aanvaarden als de enige waarheid.

Dit veel voorkomende verschijnsel is volgens mij alleen maar mogelijk wanneer de mensen vanaf het eerstebestaan op aarde reeds gekonditioneerd worden om de voor de mens meest belangrijke vraagstukken - en dat zijn vraagstukken van de geest of hebben te maken met evenwichtigheid en innerlijke vrede - aan anderen over te laten en daaromtrent in zich geen besluiten te nemen.

Men wordt eenvoudig geschoold om, zelfs indien men op een enkel terrein zelf een autoriteit zou worden, altijd weer voor alles naar autoriteiten buiten eigen ik te zoeken.

Een man heeft eens een heel aardig verhaal geschreven dat handelt over een heerser, die de algemene macht over een volkwil verwerven. Hij doet dit door de mensen te konditioneren tot zij hem in feite aanbidden, waarbij hij naarbuitentoe zich steeds weer voordoet als de armste onder de armen, als de overbelaste dienaar des volks.

De heerser heeft een minister die hij enigszins vertrouwt. Maar juist deze minister, die zijn baas heel goed kent, heeft methoden geleerd waardoor hij feilloos de gevoelens van de eerste burger kan bespelen en diens besluiten weet te richten. Als gevolg denkt de minister steeds, dat hij de eigenlijk bezitter van de absolute macht is.

Maar dit betekent een zware geestelijke belasting, zodat hij de diensten nodig heeft van een psychiater om zich zo nu en dan te kunnen ontspannen en eigen leven bij voortdurende te kunnen dragen.

De psychiater heeft nu weer in de geest van de minister bepaalde sleutelwoorden aangebracht, waardoor hij diens besluiten en handelen volgens eigen wil kan beïnvloeden. Deze hersenverkrachter denkt dan ook, dat hij degene is, die de werkelijke macht bezit.

Maar de psychiater is een vroom mens door zijn opvoeding en heeft weer een biechtvader, voor wie hij geen werkelijke geheimen meer heeft. De biechtvader nu meent weer, dat hij in wezen de werkelijke macht achter de staat is, daar hij immers de psychiater middels opdrachten, boeteopdrachten en vrome woorden geheel kan beïnvloeden.

Daar deze biechtvader echter, zoals het gehele volk, gekonditioneerd is tot hysterische overgave aan de eerste burger, wanneer deze ook maar in verschijning treedt, is deze weer slaaf van zijn gevoelens. De cirkel is rond.

Een soort "la ronde", maar dan uitgedrukt in een niet op lichamelijke, maar in feite op geweten berustend geheel.

Ik meen, dat je dergelijke verhoudingen ook in de werkelijkheid zult vinden. Een ieder streeft in uw maatschappij er nu eenmaal naar voor zich een zekere macht te verwerven. Maar niemand heeft altijd en overal een voldoende zelfvertrouwen, om elke beslissing geheel alleen te nemen.

Ergens zoekt hij dus iemand te vinden die hem dit zelfvertrouwen kan geven. Zo iemand kan een adviseur zijn zo goed als een vertrouweling, een priester, dokter of iemand anders.

Zo wordt men steeds weer in feite de mindere van de anderen omdat men weigert voortdurend innerlijk de juiste konsekventies van hetgeen men is, doet en nastreeft te aanvaarden of zelfs maar zo goed mogelijk te overzien.

Eigenlijk een jammerlijke situatie. Maar ja, hetgeen men geweten noemt is in feite een soort bestaanstoestand. Je kunt het niet van alles loszeggen of zelfs maar schiden van rede en gedrag. Geweten is geïntegreerd en maakt deel uit van de gehele persoonlijkheid, alle delen daarvan beïnvloedende.

Wanneer wij weer in de geest komen te leven en dus los staan van alle ontwikkelingen die een mens op aarde kent, blijkt het geweten voor het ik nog veel belangrijker te zijn dan men op aarde heeft kunnen veronderstellen.

Op aarde kun je om de konsekventies van een tegen eigen geweten in handelen nog steeds heen door te stellen dat iets de wil van god is, door deskundigen de feitelijke verantwoordelijkheid te laten dragen of te stellen, dat je dit alleen maar doet omdat het heil van de naaste belangrijker is dan al het andere. Heel wat mensen slaan geestelijk of stoffelijk hun medemensen neer, alles in de naam van de naastenliefde.

In de geest is dit delegeren van aansprakelijkheid echter niet meer mogelijk. Nu blijkt, dat alles wat wij in onszelf en eigen daden niet innerlijk en geheel kunnen aanvaarden, zich voor ons manifesteert als duisternis, demonie, schrikbeeld, kortom als een soort hellewereld. Alles wat wij van en in onszelf wel kunnen aanvaarden manifesteert zich voor ons als een soort hemel, als harmonie, een gelukkig zijn en een steeds zich verder ontwikkelend besef - ook al zijn aan dit laatste gemeenlijk wel grenzen gesteld.

Je kunt stellen dat in de geest geweten in feite wordt uitgedrukt in belevingen. Maar de mens is gemeenlijk op aarde nogal eenzijdig gekonditioneerd, zodanig zelfs, dat hij delen van het goede en innerlijk aanvaardbare als het kwade leert beschouwen.

Geestelijk leer je op die manier van een engel een duivel temaken of het omgekeerde. Nu weet ik wel, dat al dit beleven in de geest zeer subjectief is. Maar vooral kort na de overgang blijkt steeds weer, dat ons z.g. geweten met alle konditioneringen, die er deel van uitmaken, ons heen en weer blijkt te slingeren tussen licht en duister.

Het is ons dan steeds weer onmogelijk die plaats in het geheel te vinden waarop wij rustig kunnen zijn en alles overziende kunnen zeggen "hier ben ik en rond mij is de kracht".

O, je bereikt dit wel op de duur. Pas dan is er sprake van een meer werkelijk "weten". Een woord, dat in ge-weten zo mooi is ingebouwd. En pas dan wordt het gemakkelijker om te erkennen, dat je alles wel degelijk hebt geweten, maar dat je onder invloed van dit of dat de feiten toch steeds weer verkeerd benaderd hebt.

De menselijke werkelijkheid is echter zodanig door de mens beïnvloed dat een mens gemeenlijk liever tegen zijn eigen innerlijk weten in handelt dan af te wijken bij hetgeen anderen zeggen en denken.

De mensen leven meer met kreten dan met feiten. Het is in deze moderne tijd van u zelfs zover gekomen, dat theologen voor een groot deel door kretologen worden opgevolgd.

Vroeger was het zoeken naar de ziel van de mens tenminste nog een zeer filosofische bezigheid. Tegenwoordig is het echter eerder een zoeken naar de mogelijkheid zijn medemensen te manipuleren geworden.

Wanneer je dit alles zo beziet moet je je toch ook af gaan vragen wat over dan overblijft van dit geweten, waarover men het steeds weer

pleegt te hebben.

Wat is uiterlijk gezien het geweten van deze wereld? Iets, wat de mens onder meer zegt, dat hij toch werkelijk vanuit zijn welvaart dient te zorgen voor de mensen in de derde landen, maar alleen wanneer men er zelf ook niet slechter van behoeft te worden.

M.a.w. een geef hen niet de middelen om hun eigen toestand werkelijk te verbeteren, maar geef hen liever een aalmoes die wij op de belastingbetalers kunnen verhalen. Want daarop komt de zorg voor de derde landen gemeenlijk wel neer.

Zoals je deskundigen en vele andere mensen met zorg kunt horen spreken over de honger, die in het jaar 2000 als een spook over de wereld zal waren. En mensen beseffen zelfs, waardoor dit veroorzaakt zal worden. De mensheid neemt te snel toe om in de productie van voedsel daarmee gelijke tred te kunnen houden. Kortom: de menselijke voortplanting dreigt steeds meer van vermenigvuldiging over te gaan tot machtsverheffing.

In inderdaad groeit vooral in de armere landen het aantal mensen dermate snel, dat de profeten wel gelijk kunnen krijgen. Toch is het geen kwestie van de aarde, die een dergelijk aantal mensen niet meer kan voeden. Eerder kun je zeggen, dat het systeem dat nu overal een rol speelt het op de duur onmogelijk zal maken, nog winsten te behalen, wanneer men werkelijke alle mensen zou willen voeden.

Maar zeggen degenen die dit alles weten nu ook, dat het eerste wat men moet doen is er voor zorgen, dat er minder mensen komen en dat de productie van voedsel beter wordt geregeld? O neen. Dat kan toch niet? Nu moet men toch even reeel blijven, nietwaar? Alle leven, zelfs het ongeboren leven is heilig, dus geen geboortebepanking en abortus. En winsten zijn nu eenmaal nodig, arbeid moet nu eenmaal behoorlijk beloond worden, dus is de mogelijkheid tot produceren beperkt en kan men niet zonder meer overal konkurentiemogelijkheden bevorderen.

Och, u hebt een voorbeeld hier in Den Haag, waar een groep is die redeneert: wij hebben niks tegen surinamers en niets tegen turken en al die andere vreemde goosers. Maar wanneer die lui hier komen en zo maar in onze huizen gaan wonen, terwijl wij zelf nog geen behoorlijke woning kunnen vinden tegen een redelijke prijs en steun krijgen van onze centen, dan deugt dat toch niet? Dan moeten die kerels maar naar huis gaan en daar gaan werken. Al die surinamers die hier komen zijn werkschuw....

Herinnert u zich dergelijke uitspraken? O, het klinkt erg fascistisch, al is in feite altans een deel vandergelijke uitspraken wel degelijk ook realistisch. En wanneer je de schone schijn van woorden en het afschrijven van lasten even buiten beschouwing laat blijken dergelijke denkbeelden overal te bestaan, tot in de hoogste regeringskringen toe. Men redeneert altijd naar zich toe.

Zelfs in de kerken, die zo graag offers vragen blijkt een dergelijke mentaliteit wel degelijk aanwezig te zijn want "degenen die met ons gaan, dat is de wil des Heren, moeten in het zweet huns aanschijns hun brood verdienen" en daarachter zou men gevoegelijk kunnen zeggen "en ons een tiende geven van al wat zij verdienen, opdat wij geestelijke leiders niet behoeven te zweten".

Neem mij niet kwalijk. Het wordt dan wel niet gezegd, maar is het wanneer je de feiten in ogenschouw neemt niet werkelijk zo krankzinnig? kijk om je heen.

Kijk hoe de mensen, terwijl zij de meest idealistische leuzen lopen mit te dragen en voortdurend met de schoonste beloften voor toekomst of hiernamaals schermen, hun medemensen liever in het slop zien geraken dan ook maar iets te veranderen aan hun leigen wereld en inkomen? Want dat kunnen zij niet. "Hun geweten laat dit niet toe".

Vreemd dat ik het geweten ook hier bij haal? Geheel niet: het geweten van de mens is immers de dressuur? Mensen die gewetensvol zijn zijn over het algemeen orthodoxe mensen. Behoudt het goede, zo roepen zij uit. En zij maken zoveel van het oude goed goed, dat je er ziek van wordt omdat het goede dat nu bereikbaar is eenvoudig niet meer aan de beurt komt.

Maar ja, ik zie het van mijn kant uit en een geest heeft het wat dat betreft nu eenmaal gemakkelijker dan U. Wanneer ik, lieve mensen, al die mooie leuzen zie - of het nu de leuzen zijn, die gelden achter de metalen vitrage danwel de leuzen, die in deze schijnbare vrijheid gelden waarin de enige vitrage die mensen scheiden kan uit geldswaardige papieren schijnt te bestaan.

Ik zeg dan: jullie willen niet begrijpen, dat een mens alleen een werkelijk geweten kan bezitten, wanneer hij niet uitgaat van een konditionering maar vanuit een innerlijke erkenning.

De eenvoudige mensen - zo noemen zij zichzelf - roepen nu onmiddellijk dat het dan zo moeilijk is om precies te weten wat je moet doen. Maar is het nu werkelijk zo moeilijk? Wanneer je niet weet, of iets goed danwel verkeerd kan zijn, die je eenvoudig niets. Dan doet een ander wel wat en weet je weer duidelijker, waaraan je toe bent.

En wanneer je wel weet, wat de juiste handelwijze zou zijn, waarom doe je het dan niet? Zeker omdat de mensen zeggen, dat dit niet hoort of dat het niet past bij onze stand danwel dat je dit niet moogt doen omdat je nu eenmaal beroepshalve gebonden bent aan andere regels. Zo kun je nog wel even door gaan.

Men gaat niet uit van de vraag "wat ben ik?" Men wil niet weten wat men zelf moet leven en waarmaken om zichzelf te kunnen zeggen, dat men eerlijk, oprecht en zonder twijfel een goed mens is.

O neen. Mensen wachten liever tot zij anderen zover kunnen krijgen dat die de schouderklopjes uitdeelt. En om die te krijgen zijn zij bereid heel wat dingen te doen, die zij innerlijk als minder aanvaardbaar beschouwen.

Maar wanneer je werkelijk van eigen innerlijk alleen uitgaat, dan gebeurt er wel iets wonderlijks: U hebt immers vorige levens achter u. U bent hier zeker niet voor de eerste keer, ook al bent u voor het eerst in dit zaaltje en hebt u mogelijk nog nooit geleefd in juist deze maatschappijvorm die zichzelf zo gaarne een socialistische democratie pleegt te noemen omdat men in feite noch socialistisch noch democratisch is ingesteld.

Kortom: u hebt geleefd. U hebt ervaringen opgedaan. U hebt voor uzelf geleerd en niet alleen maar materieel, want u hebt ook alle geestelijke konsekwenties van uw daden in het verleden doorgemaakt. U weet voor uzelf heel goed, diep in uzelf, wat voor u aanvaardbaar is en wat niet.

Wanneer u weer op deze wereld van u komt is deze kern van weten in u aanwezig. Dit geestelijk weten is een essentieel deel van de geest, die bezielend optreedt voor uw lichaam.

dat kun je niet uitvlakken. Je kunt het begraven onder een konditionering, zeker. Maar je kunt dit innerlijk weten niet waarlijk en geheel wegnemen.

Wanneer uw leven ten einde is hebt u niets meer te maken met alles wat er op aarde aan waardeoordelen verkondigd werd. Dan hebt u alleen nog te maken met de vraag of u beantwoordt hebt aan datgene wat u als een innerlijke noodzaak in uzelf gekend hebt.

O jongen, wat is dat een lastige opmerking. Het betekent, dat je niet eens geheel terecht een dulle mina kunt veroordelen of iemand die

homo is of zelfs iemand, die kommunist is.

Ik noem nu wel drie zaken van verschillende grootorde. Maar voor de meeste mensen is in uw deel van de wereld het kommunist zijn nog net iets erger dan al het andere. Eerlijk is eerlijk.

Wanneer je nu eenmaal zo bent, zo moet zijn vanuit jezelf en dit voelt als het enig juiste leven voor je, dan is er ook wel iets in je waardoor je dit alles moet beleven. Dan is die selectie die je maakt voor deze soort ervaringen en handelingen een deel van je rijpingsproces - of je nu kiest voor een gebalde vuist of voor iets anders.

Niemand, zeker u zelf, moogt uzelf veroordelen om deze houding, deze wijze ven beleven, daar deze voor u nu noodzakelijk en onvermijdbaar is. Wanneer je jezelf weet te zijn zonder daardoor anderen enige werkelijke schade te berokkenen, toch nog harmonie weet te kennen met de wereld en toch voor jezelf aanvaardbaar blijft, dan heb je iets groots gepresteerd. Wat dat wil zeggen, dat je in de geestelijke wereld kunt zeggen dat je de noodzaak tot bepaalde stoffelijke ervaringen nu verder wel kunt vergeten. Die heb je niet meer nodig. En in het geestelijk bestaan zelf weet je dat er voor jou geen schrikgestalten meer voortkomen uit eigen innerlijk.

Dan weet je: ik aanvaardt het licht, inclusief de reiniging en de pijn die mogelijk het licht nog voor mij betekenen kan. Maar nu vind ik de algehele erkenning van mijn werkelijke wezen en erken ik de noodzaak zowel als de verschillende mogelijkheden om mijn besef omtrent goddelijke werkelijkheid en ego te vervolledigen.

Ja, die geest zegt dat nu wel, maar dat kan toch niet. Dat is toch maatschappelijk onmogelijk? Stel je eens even voor. Iemand uit een primitieve gemeenschap hier geïncarneerd heeft opeens de behoefte een harem aan te leggen. Nou ja, het kan natuurlijk wel, maar dan moet hij het toch wel zo doen, dat het niet officieel is en niet te veel opvalt, niet waar. Wij zijn ruimdenkend, maar er zijn nu eenmaal grenzen.

Al die andere vormen van samenleving kun je toch niet zo maar, zonder meer erkennen en toelaten? De monogame gezinsvorm is heilig. Het is een sacrament

Jaja. Een sacrament is iets van God, wat je in jezelf ervaart, niet een spreuk die door anderen wordt gemompeld. Het is vreemd dat zaken die bijna obsceen zijn opeens een gewijde werkelijkheid schijnen te worden, wanneer zij in het latijn worden voorgedragen door iemand met een rok aan.

Wanneer u daaraan geloven wilt, geloof er aan. Maar vraag u dan wel even, diep zoekende in uzelf, af of dit alles volgens uw diepste gevoel en weten wel geheel juist is. Want dan heeft u te maken met uw werkelijke geweten, met de werkelijke en diepste inhoud van uw persoonlijkheid. Wat betekent, dat u dan te maken hebt met uw persoonlijke bewustwordingsgang door alle tijden en door alle levens en werelden.

U hebt in feite alle tijd die nodig is om het einddoel te bereiken. Maar zelfs dat kun je toch zo niet stellen, nietwaar. Wanneer je het zo stelt, dan denkt opeens iedereen "wanneer ik het niet kan maken in dit leven, dan maar in het volgende." En waar blijft dan de drijfveer om mee te doen met hen die macht hebben of de neiging om je te onderwerpen aan hen die zeggen het zo goed te weten?

Neen, laat ons dan liever prediken "mens, wanneer je sterft, kom je voor de hemelse rechter. Die kijkt naar je en roept dan "bok" en je moet naar links of "schaap" en dan kom je in de hemel, Voor goed en zonder kans er nog iets aan te veranderen."

Mij klinkt dit of er een hemelse veeboer op uw overlijden zit te wachten. Neem mij niet kwalijk. Maar het wordt tijd dergelijke dingen eens duidelijk te zeggen en in andere woorden dan de gangbare kerkelijke termen, die zo plechtig en vroom zijn.

Of dacht u, dat er ergens een boedda zit te kijken of u wel de

de juiste wegen bent gegaan en de juiste door hem genoemde kwaliteiten wel hebt ontwikkeld? Meent u werkelijk, dat uw daden voor hem de reden kunnen zijn om u op te heffen tot het werkelijke alomvattende geestelijke bestaan of terug te wijzen naar de wereld? Denkt u werkelijk, dat een kosmische kracht of een boedda met die intentie op u zit te wachten? Ben je nu helemaal?

Ik vindt dergelijke beelden krankzinnig. Maar het verbaast mij niet, dat er vele mensen zijn, die zo denken. Want men begint soms al de kinderen te vertellen dat overal waar zij gaan en staan er een duiveltje en een engeltje bij hen zijn. Wanneer je iets goeds doet, zal het engeltje het blij optekenen en wanneer je iets verkeerd doet tekent het engeltje het bedroefd ook op. En het duiveltje is de hele dag bezig om je kwaad te laten doen - of zij daarvoor zelf niet mans genoeg zijn.

Dan behoeft je er alleen maar aan toe te voegen dat bij gebrek aan nieuwe zielen ook engelbewaarders op aarde moeten inkarneren en je weet meteen hoe het komt, dat overal het ambtenarenbestand voortdurend groeit.

Konditionering, hoe goed bedoeld ook, beste vrienden. Gewoon een van de vele voorkomende vormen van konditionering. En daarmee kun je alles bereiken. Wanneer je de kinderen steeds weer spreekt over het belang van de gemeenschap, de onaantastbaarheid van de staat en de plicht die een ieder heeft tegenover die gemeenschap om elke fout te melden daar dit voor een ieder zo belangrijk is, zullen de mensen ook dit op de duur geloven. Wanneer je dit maar lang genoeg de mensen inhamert krijg je het zover dat kinderen hun ouders verraden en ouders hun kinderen. Dan zijn broers opeens bereid elkander te doden om een enkel woord of een enkel verschil in interpretatie.

Dat soort "geweten" kunnen wij best missen, u als mens en ook de Schepper. Deze door mensen geschapen angstdromen, deze karikatuur van een goddelijke werkelijkheid, die de betekenis van het leven verlaagde van een voortdurend streven naar bewustwording tot een koophandel waarbij men van god de eeuwige zaligheid koopt door op aarde te lijden ook wanneer dit geheel niet noodzakelijk is.

Bittere woorden, ik geef het toe. U moet maar denken dat het tegen de kerst loopt en dat dan de bitterkookjes pudding opeens weer in de mode is. Mogelijk vindt u het niet juist zo te spreken over de vele schijnwaarheden op aarde omdat er zoveel mensen zijn, die daarin nog heilig schijnen te geloven.

Zo dadelijk kunt u zien waartoe dat voert. Dan zitten de uitverkorenen weer rond de luxe versierde grot waarin naar men zegt Jezus geboren is - ook al spreekt alles er voor, dat dit toch nog ergens anders was.

Met wierrook, kaarslicht en gezang herdanken zij de komst van de vrededorst op aarde. En boven alles uit zie je de schimmen van zwaar bewapende soldaten die moeten zorgen, dat er niemand wordt vermoord.

Herdenken die mensen dan ook meteen het feit, dat niet alleen de vrededorst, maar ook de vrede steeds weer door de mensen worden vermoord? O neen. Zij sussen hun geweten met het zoet-romantische gedoe, met de plechtigheid van zingende stemmen, lichtjes en rijkgeklede priesters. En wanneer het niet anders kan doet men het op zijn hollands;

Men versiert de kerstboom en nodigt Tante Mien voor een avondje uit, wat dat oude mens heeft toch niets om heen te gaan en bovendien ben je dan weer voor een jaar van haar af. Het is een kreng hoor, maar met Kerstmis mag zij bij ons komen souperen.

Beste mensen, ik gun het jullie allemaal. Ik gun je de kerstnacht schoner dan de dagen - ofschoon je met al die luchtvervuiling ook niet meer zeker weet, waar je hiermede aan toe bent.

Ik gun u het engelengezang in de verte, het gevoel, verlost te zijn. Maar wanneer je er verder zelf in feite verder niets aan doet en verder

klakkeloos blijft leven volgens de regels en normen, die anderen jullie geven, dan vrees ik dat jullie het werkelijk deel zijn van kerstmis wel kunnen vergeten.

Dan zit je dicht bij de ondergang dan bij de vrede. Reel denken dus. En dat wil zeggen, dat je zelf een keus moet maken. Wanneer je zegt dat leven werkelijk heilig is, moet je alle leven ook verdedigen en sparen, zelfs dat van je vijand.

Wanneer je zegt, dat rechtvaardigheid het enige is, wat telt, dan moet je rechtvaardig zijn, tegenover een ieder en tegenover jezelf. Wanneer je zegt, dat eerlijkheid het meest belangrijke is, wat een mens kan kennen, moet je ook zelf elke leugen vermijden.

De mens moet trouw zijn aan hetgeen er diep in hem leeft en mag dat niet laten camoufleren door woorden, zelfs niet, wanneer men u zegt dat er hogere belangen op het spel staan.

Ik kan mij voorstellen, dat b.v. Wiegel vanuit zijn instelling zegt, dat uw land eenvoudigweg atoomwapens moet hebben. Best. Maar ik kan mij venzeer voorstellen, dat er onder de ministers anderen zijn, die innerlijk voelen dat het niet juist is dergelijke dingen te aanvaarden.

Wanneer je dan over geweten wilt spreken, kan er geensprake zijn van een kompromis, hoezeer juist dit eigen pleegt te zijn aan politiek en aan politici. Dan wordt het een zaak van het geweten. Wanneer je weet dat iets verkeerd is, mag je het eenvoudig niet voor je verantwoordelijkheid nemen en moet je anderen duidelijk maken, hoe je daaromtrent gevoelt. Dan mag je op geen enkele wijze medewerking verlenen daaraan, ook niet in de naam van God, de democratie of het volk, de navo, de vrijheid van de westelijke wereld of welke andere leuze of welk ander feit dan ook.

Wanneer u werkelijk uitgaat van hetgeen u diep in uzelf als waarheid erkent, zult u de konsekwenties ook in het dagelijkse leven daaruit moeten trekken, ook wanneer het gaat om het dan toch maar aanhoren van een zeurpiet waarvan je weet dat hij je vriendelijkheid nodig heeft, maar waarvoor je het geduld zo moeilijk op kunt brengen.

Dan moet je maar proberen, het nodige geduld toch op te brengen. En dan moet je ook eens niet opspelen wanneer een ander een stomiteit uithaalt, die jij op moet redderen, zeker niet wanneer je innerlijk wel degelijk beseft dat je er zelf mede schuld aan bent.

O, het is moeilijk. Het is veel gemakkelijker voor alle dingen vaste regels te hanteren en dan bovendien voor jezelf uitzonderingen te maken, zodat je steeds weer jezelf als beledigde onschuld in het midden kunt stellen.

God is alle dingen. God is de wet. Bla bla bla. Jaja, wah allah zegt de arabier dan. Wanneer God het maar wil. Het klinkt bijna als walhalla. En dat betekende; in je leven drinken en vechten om vechtend te sterven en dan verder te vechten en te drinken tot het einde der tijden.

Gods wil het? Het zijn gemeenlijk niets meer dan illusies, die wij elkander aanpraten om onze eigen wijze van leven en denken te rechtvaardigen.

De enige kracht, die ons kan zeggen, wat wij werkelijk zijn, wat wij werkelijk moeten doen en laten, leeft in onszelf. En wanneer wij niet bereid zijn dit diepste en innerlijk weten voortdurend te hanteren als leidssnoer in het stoffelijke bestaan, zullen wij na de dood gekonfronteerd worden met onze innerlijke verdeeldheid.

Dan veranderen al die dingen die wij tegen beter weten in hebben gedaan en al die zaken, die wij op gezag van anderen deden opeens in demonen die ons belagen en aan een voortdurende tortuur schijnen te onderwerpen tot wij eindelijk beseffen voldoende geboet te hebben voor de wijze, waarop wij faalden tegenover de kern van ons eigen wezen.

Zijn wij trouw aan ons innerlijk weten, dan zullen wij daarvan niet alleen later de vruchten plukken, maar ook een voortdurende zelfaanvaarding

kennen die de mens eerst werkelijk en volledig mens maakt. De zelfaanvaarding, die de mens de kuddementaliteit, het dierlijke, ontnemt.

In jezelf weet je, wat je moet zijn. Probeer dat zo goed mogelijk te beseffen en handel er naar. Dan zul je toch nog wel door je konditionering in je uitingen worden beïnvloed, maar dat is dan zo erg niet meer. Je zult in ieder geval dan in de eerste plaats trouw zijn aan je werkelijke zelf. De mens echter die trouw is aan zichzelf, is trouw aan zijn God. Als hij dan bovendien de mogelijkheid vindt uit deze getrouwheid het leven en de wereld lief te hebben, heeft hij de enige verlossing gevonden die werkelijk mogelijk is: de weg, die Jezus de mens is voorgedaan.

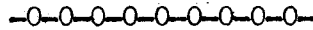
De weg, die de mens echter maar al te graag vergeet onder allerhande vervreemdende mystiek. Hebt u komentaar? Ik zie het al weer. Nu ja, het is eenmaal nat weer, dus het is niet zo heel erg, wanneer er eens een preek in het water valt. Al zou het misschien voor u leuker zijn, wanneer de prediker zelf in het water zou vallen. Want dat wekt altijd weer de lachlust op.

Vrienden, ik heb mijn best gedaan om vanuit mijn standpunt iets te zeggen over het geweten. Kijk nu niet te veel naar allerhande meer actuele aanvallen, die ik daarbij verwerkt heb. Kijk naar de essentie.

Uiteindelijk gaat het er niet om, wat een kamer doet of wat een minister doet of de paus of een ayatollah, maar om wat u zelf doet.

En wat u doet wordt in zijn waarde en betekenis bepaald door dat wat u werkelijk en innerlijk bent.

Ik dank U voor uw aandacht en wens u een Goedenavond.

Goeden avond allemaal.

In het tweede deel van een avond moeten wij in feite wat aan esoterie doen. Maar ons wordt zo langzaam aan de kans ontnomen ook nog wat aan het kerstgebeuren te doen. Wanneer u geen bezwaar hebt zou ik daaraan toch graag op mijn wijze enkele woorden wijden. Mag dat? (zeker)

Dank U. Dat valt mij dan toch weer mee. Om te beginnen het oude verhaal:

Het is kerstnacht. De gerant heeft zo juist aan Jozef en Maria verteld, dat er geen kamers meer zijn. Er is alleen nog een suite met bad vrij, en die kunnen zij niet betalen.

Een vriendelijke stoepknecht heeft hen verwezen naar de stal en daar zitten zij dan. Of liever, Maria zit niet, die ligt, want het loopt op alle dag. En Jozef voelt zich onder de omstandigheden ook niet helemaal lekker, maar nou ja, het zal dan wel moeten...

Opeens horen zij wat geritsel achter zich en ja hoor, daar staan de os en de ezel. De os steedsmaar praten over zijn operatie en de ezel maar eten.

Dan, opeens, een kreet. Dat is het gebeuren, de geboorte. Tja, wat moet je dan als man? Jozef doet het zo goed als hij kan en wikkelt dan het kind in een paar vodden die zij bij de hand hebben.

Maria ligt uitgeput op wat stro en daar staat de kluns met het kind in zijn handen te kijken, wat hij nu moet beginnen. Maria knikt zwakjes in de richting van een voerbak: leg het daar maar in.

Ja, in het stalletje zit Maria versteend vroom met gevouwen handen naast het kribbetje geknield. Maar dat is ook maar komedie. Het was haar eerste en het heeft heus wel een paar uur geduurd, voor zij weer in staat was wat overeind te komen.

Trouwens, Jozef zit ook uit te hijgen van alle emoties en denkt er niet aan, vroom met gebogen hoofd naast de kribbe te gaan staan. Hij drentelt wat heen en weer tussen Maria en het kind, zit wat, staat weer en weet nog steeds met zichzelf niet goed raad.

Zo klinkt het wel wat anders dan u gewend bent. Maar toch is er een wonder gebeurd. Trouwens, elke keer wanneer er een kind wordt gebeuren is dat een wonder op zichzelf voor hen, die er bij betrokken zijn. Misschien is het wel dit wonder in de eerste plaats, dat de nacht extra stil maakt.

Maar ja, volgens het verhaal wordt er onmiddellijk lucht reclame gemaakt. De herders op de velden zien opeens een engel, die hen in het oor schettert - zo mogelijk wel de eerste nachtelijke geluidshinder ter plaatse veroorzakende - dat er in de stal een kind geboren is.

De herders, half wakker, denken bij zichzelf dat zo iets wel meer gebeurd is. Maar als er zoveel over gepraat wordt, zo denken zij, moeten wij toch maar eens gaan kijken. Uiteindelijk is het ook onze stal.

Langzaam maar zeker bouwt zich de alombekende scene op met de os, de ezel, Maria en Jozef en het Kind. En daarvoor staan inderdaad de herders en de andere schapen.

Dan gebeurt het werkelijke wonder. Ik weet niet, of je het een wonder vande vertedering moet noemen of het wonder van de mens moet noemen, die toch en ondanks alles liefde voelt en zelfs vaak een beschermende liefde voor alles wat zo klein is.

Zo gebeurt het dan. De herders bieden gaven aan, wat melk, wat brood. Het is Kerstmis. Volgens de kerstverhalen is het dan zo stil op de velden, omdat zelfs de dieren voelen, dat er iets gebeurt en luisteren.

Ergens staat roerloos een grote hond. Een gemeen beest, dat de herders allang dood zouden hebben geslagen, wanneer zij de kans maar hadden gekregen.

Opeens heft het dier de kop, huilt eens tegen de maan en dan nog eens nadrukkelijker tegen een extra ster, die het aan de hemel ziet. De hond voelt zich eigenaardig en sluipt naar de stal toe, loopt tussen de half verbaasde, half verontwaardigde herders door, kijkt zelfs niet even naar de schapen en gaat rustig onder de kribbe liggen.

Het dier voelt kennelijk: hier is het goed, hier is het warm, hier heerst vrede. Trouwens, zelfs de os vergeet verder te klagen over wat hem eens overkomen is en staat geboeid al herkauwende te kijken naar het gebeuren.

O, het is niet het stalletje dat u kunt kopen van 5 tot 55 delen en in prijzen van f -.75 tot f 75.000.- en heeft weinig of niets te maken met de schone verhalen en kerstliederen als kerstnacht, schoner dan de dagen.

Wat er op wijzen kan dat het volgens de dichter overdag ook toen reeds een rommeltje was in Bethleem. Zo min als het lijkt op de sfeer van het stille nacht, heilige nacht. En wat de herdertjes betreft, die lagen zeker niet meer bij nachte, want zij zaten lekker warm in de stalgrot. En dat zij hun schaapjes geteld hadden moet je ook maar op gezag aannemen, ofschoon de meesten onder hen er zelfs nu in gips nog uitzien of zij nog niet eens tot vijf kunnen tellen.

En zelfs als zij wel konden tellen, zullen zij er op dat ogenblik zeker niet meer aan gedacht hebben, want het was veel te gezellig zo met zijn allen.

Mogelijk mist u de vroomheid, die altijd weer de boventoon voert in voorstellingen en verhalen hierover. Er is echter wel een sfeer die anders is dan anders.

Misschien is dat wel het wonder, dat zich op aarde steeds weer

voltrekt en waaraan de mensen steeds weer voorbijgaan. De sfeer rond een pasgeboren kind, de mensen, die dan voor een ogenblik vaak in staat zijn zichzelf te vergeten, het geluk van de moeder, de eerste kreet, de eerste honger van een kind.

Nu ja, het is maar een verhaal en wij kennen vele soortgelijke verhalen op de wereld. Siddartha, de gautama werd volgens de legende op de kalé aarde geboren en zelfs Franciscus van Assisié zou in een stal ter wereld gebracht zijn. Kortom, alle goede christenen en vele grote geestelijke leiders van de mensheid werden reeds bij het begin van hun bestaan op aarde gestald. Een voorteken dat duidelijk maakt, waarom het met hun leringen zo gelopen is.

Het is duidelijk, dat zij van die eerste stalling nooit geheel zijn bekomen, want de praktijken op aarde zijn door hun werken in feite heel weinig veranderd, ook al zijn de gebruiken natuurlijk aangepast. Want zowel voor hun komst als daarna, zowel in hun naam als om andere redenen bleven de mensen streven naar macht, aanzien of geld of desnoods alle drie tegelijk als dat zou kunnen.

En nu zitten wij hier en herdenken reeds voor de tijd het Kindeke Jezus, dat ook aan het kruis geslagen is en stellen ons de hemel voor. Wanneer je het verhaal goed leest is het eigenlijk meer een tragikomedie.

Maar dat laten wij onszelf liever ontgaan. Wij denken aan de hemel en de Verlosser, Die daar klaar staat om de mensen te helpen. En wat verstild spreken wij vroom over alles, wat er eens in die stalgrot gebeurd moet zijn.

Maar gebeurt een dergelijk wonder niet nog elke dag? Elke minuut wordt wel minstens ergens een kind geboren. Zeker, het is routine. Breng ze naar de kraamkliniek, zelfs door het spitsuur.

En toch blijft het een wonder. Er komt een wezen op aarde. Daarin kan een heel oude ziel zitten. Zoals Jezus, die immers zelf heeft gezegd: Voor Abraham was, was Ik.

O, zeker, de uitleggers zeggen, dat hij tot zijn geboorte in de hemel heeft gezeten. Maar persoonlijk heb ik het gevoel, dat Jezus toch wel iets anders bedoeld heeft.

In elk kind kan een dergelijke oude ziel zitten. Je weet maar nooit. En de komst van elk kind brengt wel zorgen en ellende met zich meer, ook al loopt het vaak niet geheel de spuigaten uit.

Vergeet niet, dat op de 25e alle goede christenen kerstmis vieren, maar dat een grote groep op 27e al denken aan de kindermoord. Nu is het duidelijk, dat men het kerstfeest niet op de 21e kon plaatsen, want dan zou het helemaal een midwinterzonnwende geworden zijn.

Maar de 27e is, zoals gezegd, het feest van de onnozele kinderen. Een feestelijk herdenken van de moord op de kinderen van Bethlehem op bevel van een vorst, Herodes, die vreesde dat een van die pasgeboren kinderen mogelijk een konkurrent voor hem zou kunnen worden.

Waarop het verdere jaar kennelijk voornamelijk gewijd is aan de onnozele halzen, even onderbroken door de komst van de wijzen uit het oosten. Dat gebeurt natuurlijk nu niet meer zo. Wanneer er wijzen uit het oosten komen vragen zij u, of u misschien een kamer te huur hebt en brengen u geen offers van wierrook en mirre, maar hoogstens het verlangen, zo snel mogelijk contact op te nemen met de sociale dienst. Dit alles ook al zijn er mensen, die aan die wijzen schatten weten te verdienen.

Het is toch zo? En wanneer er een kind geboren wordt is de kans groot, dat er ook meteen gedacht wordt aan de kinderbijslag. Een kind, dat in ruppen of vodden gehuld wordt, komt in de welvaartsmaatschappij natuurlijk niet meer voor. Maar elders op de wereld komt het ook nu nog regelmatig voor, dat de moeders niet eens vodden hebben, om hun kind

in te wikkelen. Want zo is het leven in deze dagen.

Maar in elk pas geboren kind kan een oude, hoge ziel wonen. Te zeggen dat elk kind een engeltje is lijkt mij overdreven en wanneer u op deze aanduiding zou staan moet ik opmerken, dat het dan in ieder geval een lek engeltje is.

Maar het is een nieuw wezen op aarde, een nieuwe geestelijke mogelijkheid, een nieuwe mogelijkheid voor de wereld of een deel er van. Het is net, of er met elk kind een stukje van de wereld herboren wordt. Het is een bijna tijdloos proces.

Wanneer je als geest kijkt naar het komen en het gaan van de mensen op de aarde dan is het een nooit ophoudende stoet. En altijd weer is er iets goeds bij, Misschien is dat wel de meest blijde boodschap die je de mensen in deze dagen rond kerstmis kunt geven:

Er is altijd toch weer iets goeds bij, ook al denk je dat het verkeerd gaat. Ook al denkt men, dat er geen lijn in zit, dat er geen houvast meer bestaat in deze dagen.

Er worden kinderen geboren en daarin inkarneren geesten, waaronder ook soms zeer hoge, ware geesten. Zij brengen de mensheid dan toch weer iets, waardoor zij verder kan gaan.

O, de mensheid houdt er niet van de zaak zo te bezien, dat is nu wel duidelijk. Een vriend van me heeft eens betoogd - een beetje uit de tijd, maar dat is dte danken aan het feit, dat hij niet zo vaak voorkomt:

Wanneer Jezus naast Naadje op de Dam zou staan en tot de mensen zou zeggen "volgt mij en ik zal u verlossen van uw zonden" dan zou hij onmiddellijk moeilijkheden krijgen van wege de geestelijkheid. En wanneer hij zou zeggen "je bent niet meer ziek, gaat heen, je bent genezen" zou hij onmiddellijk last krijgen met de politie en de artsenkamer wegens kwakzalverij. En wanneer hij dan nog een wonder zou doen ook zou hij meteen gearresteerd worden wegens het veroorzaken van een óploop.

Ik kan niet met zekerheid zeggen, dat het inderdaad zo en niet anders zou gaan, maar volgens mij zit het er toch wel dik in. Want de heersende kasten verdedigen hun voorrechten met alle middelen.

Maar laat ons dan ook niet vergeten, dat de kindermoord in Bethleem iets dergelijks geweest moet zijn: het wrede gevolg van iemand die vreest dat de kern van opstandige mensen - waarvan hij wel weet dat zij er zijn - een nieuw beeld van het bestaan zou kunnen krijgen, een nieuwe figuur, waar zij zich omheen zouden kunnen groeperen en nieuwe verwachtingen.

Een Messias die je kunt ontmaskeren, een messias die faalt, is niet zo lastig. Maar wanneer het er naar uitziet, dat alle voorspellingen opeens kloppen, wordt de zaak al anders.

En wanneer er dan bovendien sprake is van een kind in een voornaam geslacht - dat van David - dat als Messias geboren zou zijn, zit je helemaal in het schip. Want hoe kun je een kind belachelijk maken, aanklagen zonder jezelf tenminste even belachelijk te maken?

De grote acteurs van de film in deze dagen hebben het al vele malen gezegd: Je moet nooit op het eerste plan een rol naast een kind of een dier spelen tenzij je heel goede scènes zonder hen krijgt. Want kinderen en dieren stelen altijd weer de show.

Ik denk, dat die koning ook zo heeft gedacht en besloot omentwille van de vrede en het welzijn van de gemeenschap met bloedend hart zijn opdracht tot de kindermoord te geven. Want zo spreken de gevestigde machten altijd weer.

Wanneer er iets nieuws en lichtends is, zijn zij er bang voor en krijgen het gevoel, een olielampje te zijn en meer niet. Dan redaren zij: Wanneer ik als leider maar een olielampje ben kan ik toch geen schijnwerper in de buurt toelaten? Want als die eenmaal begint, waar blijf ik dan?

Een zorg, die niet zonder reden is. Want als echte olielampen nemen zij al te vaak beslissingen, die ook oliedom zijn.

Maar al probeert men alles om het te voorkomen, de schijnwerper is er toch wel, die schijnt op zijn tijd heus toch wel.

Kerstmis is volgens mij niet alleen maar de boodschap " eens is dit gebeurd, laat ons herdenken". Ook al zouden heel wat olielampjes heel graag willen, dat het zo zou zijn. Want zij zouden maar al te graag blijven beweren " eens heeft dit plaats gevonden en daardoor zijn wij in onze waardigheid bevestigd".

Nu ken ik wel enkele bevestigingsmiddelen die je volgens mij voor dergelijke figuren bij voorkeur zou moeten gebruiken, wanneer zij weer eens naar bevestiging van hun belangrijkheid zoeken. Een stevige kram of wat wonderlijk zou wonderen doen.

Ik verdenk er trouwens sommige groten van deze aarde van, zelf reeds naar de gelijke middeltem gegrepen te hebben. Wanneer je tenminste ziet, hoe zetelvast zij sinds lange jaren blijken te zijn ondanks hun daden, is dit in mijn ogen niets minder dan een wonder.

Oja, de wonderen zijn de wereld nog niet uit. Maar mede aan de hand van het kerstverhaal wordt ons wel duidelijk, dat nimmer een bestaande gemeenschap of een gevestigde macht het nieuwe zonder meer zal kunnen aanvaarden.

Dat kan een kind echter wel. En daardoor is het kind inderdaad altijd weer het voorteken van de verandering en soms van de groei. Het kind Jezus werd de man Jezus.

Toen hij probeerde te spreken in de plaatsen van samenkomst, die u synagogen pleegt te noemen, over al wat hij las in de wet en de schrift, werd hij er uit getrapt. Logisch. Hij paste immers niet in het oude kader?

Maar de jongeren gingen hem achterna. Zij volgden hem tot aan de rand van het meer van Tiberias en volgden hem zelfs tot in de woestijn. Zij zeiden niet, ook al zou men dit nu misschien graag denken " hier is onze geestelijke leraar". Maar zij voelden aan dat hier de vernieuwing sprak.

Zij hebben ook niet gezegd " hij is de zoon van God, voor ons op aarde gekomen." En op enkele fanatiekelingen na, waaronder Judas, heeft niemand van de volgelingen en luisteraars ooit gedacht " dit is de man die ons van het juk van Rome zal bevrijden."

Maar zij die hem volgden en naar zijn woorden luisterden, zijn invloed ondergingen hebben wel gevoeld: wij worden van binnen vrij.

En wie zegt u, dat er op dit kerst eest niet ergens op de wereld weer een kind geboren kan worden, dat eveneens in staat is, de mensen innerlijk vrij te maken?

Maar ja, in uw dagen klinkt vooral voor de gelovige zoiets als een mengsel van waanzin en heiligschennis. Trouwens, waarom zou men zich er druk om maken nietwaar? Kerstmis is zo mooi....

Je steekt kaarsjes aan, zet er een emmer water naast, hangt je ballen in de boom en zingt " stille nacht, heilige nacht". En heel misschien realiseer je je voor een ogenblikje tussen kerstkrans en kalkoen, dat dit toch eigenlijk geen kerstmis is.

Het kerstfeest is in de plaats gekomen van de midwinterfeesten, de zonnewende plechtigheden. Want die waren een verheerlijking van het licht, dat komen zou, een voorgevoel van de bloei.

Dit is een duistere tijd. De wereld is net zo somber als voor de eerste kerstdag. Al is er dan geen Herodus, er is wel degelijk een khomeiny. En al is er geen Pilatus, er is altijd nog wel een oarter te vinden en als je niets anders bij de hand hebt is er altijd nog wel een "vanagt".

De figuren... zijn er wel degelijk, ook nu. En het is ook nu donker,

zelfs in de stal van de welvaartsmaatschappij. De ossen klagen duf over hun frustraties en pijnen en de ezels stoppen zich vol en eten uit de muur, want je weet niet, hoe het morgen zal zijn.

Geen opwekkend beeld. Maar zij staan toch wel tesamen in de stal. Een stal waarin, God weet hoe en waar, misschien in Cambodja, misschien in Chili of mogelijk in de Usa of desnoods in Nederland, een kind geboren kan worden, dat het licht bij zich draagt.

Een kind dat bewust inkarneert. En wanneer een kind het licht in deze wereld weer ontsteken kan, ook in deze duisternis, dan is het niet meteen voorbij met alle problemen.

Dan zijn niet opeens alle zorgen de wereld uit. Dan zijn de conflicten en dreigingen door de Islam het gele gevaar, de russische beer en al die andere gekke dingen niet opeens de wereld uit.

Maar dan komt er weer hoop. Als u kerstmis gaat vieren - en ik hoop dat u alle lekkers kunt krijgen wat u maar wenst en dat het echt gezellig zal zijn, zo gezellig, dat zelfs de radio vergeet dat discomusic niet bepaalde de juiste muziek is om de kerstsfeer te versterken- hoop ik dat u ergens iets van dit licht zult ervaren, hoe dan ook.

En speel vooral stille nacht heilige nacht niet in discostijl, want dan is de nacht niet stil meer. Maar ik wens u werkelijk, dat U alles zult vinden, wat u wenst in dit feest, dat u een ogenblik dat werkelijke diepe gevoel van vrede moogt kennen.

Ik wens u zelfs toe, dat u alle gewenste sentimenten in uzelf kunt wekken, ook al gaat u mogelijk maar eens per jaar ter kerke om volgens traditie het kindje te wiegen. Ik gun het u alles van harte.

Maar denk er dan wel aan: dit is het verleden. Het is een herdenking die in deze wereld van vandaag bijna even zinloos is als het eerbetoon bij het graf van de onbekende soldaat. Degenen, die daar eer staan te bewijzen zijn gemeenlijk degenen die zich reeds nu voorbereiden op de onbekende soldaten, die morgen voor hen zullen sneuvelen.

Laat ons eerlijk blijven en zeggen: Dit is een herinnering. Een herinnering aan het licht, dat altijd weer komt, zeker. Een beeld uit het verleden, dat een licht symboliseert, dat ook in deze dagen weer voor de mensheid zal gaan schijnen.

Een licht, dat ook in de mensheid zelf weer zal herontstaan. Want al lijkt de zaak soms hopeloos, de kracht van de totaliteit openbaart zich steeds weer, lijdend en liefdevol, in de mensheid.

De kracht van het totaal openbaart zich steeds weer om de mensheid te helpen zichzelf te hervinden.

Dit is dan mijn visie op het kerstgebeuren. Ik had het natuurlijk veel mooier kunnen doen. Ik had er een roerend verhaal van moeten maken. Maar laat ons eerlijk zijn. Er wordt als zoveel vrooms en liefs rond het kerstfeest in elkaar geknutseld en zoveel dingen worden in deze dagen opeens met religieuze en andere zoete sausjes overgoten.

Wanneer wij esoterici willen zijn of proberen te zijn moeten wij weten, dat de werkelijkheid ook van het kerstfeest in en bij onszelf ligt.

In ons leeft dan niet alleen het koninkrijk Gods, maar ook de uiteindelijke weg naar de werkelijkheid. En wanneer wij die werkelijkheid voor een ogenblik uit het oog verloren zijn dan kunnen wij ons zeker instellen op die stralende kracht, die steeds weer herboren wordt.

Dan zullen wij een echte kerstmis kunnen vieren, niet alleen maar een enkele dag in het jaar, maar vele jaren achtereen. Wanneer de levende kracht eenmaal in je is, komt er een einde aan hopeloosheid, doelloosheid, aan frustraties.

Dan is er het begin van een nieuw leven, van een geheel nieuw bestaan.

Toen Jezus gekruisigd werd zal ook niemand gedacht hebben, dat Zijn leer eens een groot gedeelte van de wereld en bijna een kwart van de mensheid zou beheersen. Je ziet het er op het ogenblik zelf niet aan af, heus niet.

Niet als je kijkt met de ogen van je eigen tijd. Maar het licht is er. En het zal misbruikt worden, natuurlijk. Het zal steeds weer worden omgezet een aanmoedigende leuzen als een "in hoc signo vincit" en pretenties als de onfeilbaarheid van de zetel van Petrus. De arme Petrus zelf heeft het ook nooit begrepen...

Maar het licht zal er zijn. En wanneer wij dit licht in onszelf vinden en in onszelf er mede werken, dan bereiken wij het enige, wat in het gehele kerstverhaal duidelijk naar voren komt wanneer wij het ontdoen van alle bijkomstigheden.

Zeker, ik heb zo even het gangbare verhaal wat geparodieerd. Ik geef het toe. Ik heb geprobeerd het eens anders te laten klinken dan het altijd klinkt. Ik heb vooral geprobeerd u te laten zien, dat er nog iets anders is dan de starre vroomheid van de gebruikelijke kerststal.

Ik heb u duidelijk willen maken, dat de geboorte overal in de wereld en zelfs in onszelf plaats kan vinden. Zelfs wanneer wij innerlijk duister zijn kan nog het licht in ons herboren worden.

En daarmee doel ik niet op bekering of inwijding. Die kunt u á kontant overá krijgen wanneer u maar bereid bent voldoende moeite te doen en genoeg te betalen.

Ik probeer te zeggen, dat je opeens nieuw in jezelf zult kunnen zien, dat je opeens weer zult weten, dat alles zin heeft, opeens opnieuw je in jezelf gaat begrijpen, dat de wereld heus niet van fondant gemaakt is, dat zij hard kan zijn en zelfs soms wreed, maar dat het áles zinvol is. Je zult beseffen dat ook jij uit elke ervaring iets van het kosmische goud puurt waardoor je zo dadelijk mogelijk binnen kunt gaan in een sfeer van gouden licht.

Een sfeer, die je duidelijk maakt dat elke flits van zoeken in jezelf, wanneer je pijn hebt, wanneer je vrolijk bent, te herlijden kan zijn tot een enkel vonkje van het witte licht dat de uiteindelijke verlossing betekent omdat het de vernietiging brengt van alle illusies maar gelijktijdig de erkenning van de vreugdige en alomvattende werkelijkheid.

Pfoei. Ik moet uitkijken. Mijn voorganger ging al aan het preken en nu begin ik ook al. Nu ja, je kunt op een avond als deze beter aan de preek zitten dan aan de jenever...

En eerlijk is eerlijk. Wat ik zeg is waar. Ik vind het krankzinnig wanneer je zo dadelijk in de kerstnacht weer ergens een grote stal ziet. Niet dat dit op zich zo vreemd is, want het is tegenwoordig overal een beestenboel.

Maar dan zie je die stal staan, hoort kerkklokken luiden en ziet overal de feestlichtjes hangen. En dan besef je, dat overal agenten en militairen in de weer moeten zijn om te voorkomen, dat de mensen om álterhande redenen, desnoods zelfs uit geloofsijver, elkaar vermoorden.

Mogelijk krijgt u nog opnamen te zien uit Bethlehem dit jaar. Let dan maar eens op: wapens op de achtergrond, want zonder dit is de vrede op aarde schijnbaar niet meer denkbaar.

Kijk ook eens naar de vele mooie uniformen die overal in de kerken aangetroffen kunnen worden. Kijk naar de gezichten van die mensen, die voortdurend bezig zijn, de massa in bedwang te houden. En zeg dan tegen u zelf; Zo is nu kerstmis op aarde, maar ik wil het anders. Ik wil een kerstmis in mijzelf.

Ik wil geen vrede op aarde, ik wil vrede op aarde in en voor allen die van goeden wille zijn. Ik wil niet alleen maar een Ere zij God in den hoge zingen, maar ook een ere zij God die ook leeft in mij gevoelen.

Als je dat eerlijk kunt zeggen zo heb ik het gevoel, dat je heel dicht komt bij de werkelijkheid van kerstmis. En juist dit is het, wat ik u bovenalles gun.

Wanneer u zich dan ondertussen mogelijk eens in een bicaro-tje(?) yerslikt omdat daarna blaren te voelen, omdat de bisschopswijn toch iets te heet is geweest, trek u er niets van aan.

De helft van de wereld hongert, de helft van de wereld mest zichzelf vet; zo is het nu eenmaal.

Laat ons daarvan nu eens geen drama maken. Want die dingen kunnen wij wel eens een keer laten rusten. Mogelijk dat wij dan in ons de rust bereiken waardoor wij innerlijk eindelijk iets van het werkelijke licht kunnen vinden - niet meer de sentimentaliteit die in het leven in de stof toch nooit tot werkelijke resultaten voert, maar het werkelijke licht, de feitelijke erkenning van juistheid, waardoor wij ook aan anderen iets van ons innerlijke licht kunnen brengen.

Want hoe erg u het ook vindt, u zult de wereld nooit werkelijk kunnen verbeteren, wanneer de mens niet eerst zichzelf in zichzelf weet te vinden.

En dat is alles. Tot slot ons improviseren, 3 woorden.

heilig, ruimte, kerstbal.

De kerstbal weerspiegelt de ruimte en wie de ruimte beseft voelt in zich de heiligheid van het werkelijke zijn.

Daar hangt hij, lucht in glimmende hul weerkaatsende groen en wat kaarsen Dit doet de mens versteld haast staan van eigen goede eigenwaan, en vrede die om 12 uur wordt geboren.

Er hangt een sfeer van heiligheid wij allen komen nu te saam en willen aan de kribbe staan herdenkend hem die is geboren voor ons, die zonder hem verloren ja, uitgeworpen zouden zijn.

Och, heiligheid, zo eng benepen een bal vol lucht en schone schijn en licht, niet vol begrepen dat mooier is dan kribbe sfeer.

Geef mij de ruimte, ik zoek meer- Laat mij dromen van lichtende sferen delen in eeuwige lichtende kracht vaag erkennen diep in mijzelf wat eens al het zijnde tot stand heeft gebracht Laat mij leven in lichtende sferen laat mij gaan door het laaiende vuur waarin de waarheid zichzelf verkondigt en duidelijk maakt, steeds, uur na uur. Laat mij leven met krachten van leven laat mij met waarheid mijn wegen gaan Geef mij de ruimte mijzelf te erkennen bevrijdt mij van alle glimmende waan

zeepbel van glas, ideaal ooit geheten breek in de boom die sterft waar zij staat en geef mij iets van het heilig erkennen dat door heilig moeten belven laat de werkelijkheid van het lichtende leven de werkelijkheid van ruimte en macht, de alomvattende stille zegen van hem die het al eens tot stand heeft gebracht.

-o-o-o-o-

(volledige gesproken tekst)
behalve slot opmerking.

d.d. 14 december 1979

n.b.: vrijdag a.s. Steravomd, alleen op uitnodiging.